

BOOK REVIEW

Recension av Grundbok i logopedi (2024)

Hartelius, L., Johansson, K., Levlin M., Schalling, Eoch Södersten, M. (red)

Publication date: 22 March 2025

Som kollega till flera av bokens författare har jag följt den här bokens tillblivelse. På avstånd har jag delat glädjen när en version av ett kapitel äntligen blivit klar men även frustrationen då arbetsbördan varit särskilt tung. När jag nu recenserar *Grundbok i logopedi* och lyfter fram författarnas insatser, gör jag det med respekt och ödmjukhet. De här författarna är några av de mest erfarna och kunniga inom logopedi i Sverige, såväl inom logopedisk forskning som i klinisk expertis. Deras engagemang genomsyrar den här läroboken och inspirerar till fortsatt spridning av kunskap i logopedi. Som anges i förordet har det hunnit gå lång tid sedan den första svenska läroboken i logopedi publicerades 2008 och ämnet har hunnit utvecklas mycket. Den nya läroboken är därför ett välkommet tillskott. Boken är väl förankrad i svensk och internationell forskning och informationen presenteras på ett pedagogiskt och lättillgängligt sätt.

Grundbok i logopedi är en omfattande och välstrukturerad introduktion till logopedi, som riktar sig till logopedstudenter, yrkesverksamma som vill aktualisera sina kunskaper och andra professionella som vill få en inblick i området. Boken erbjuder en både bred och djup översikt i fem delar som var och en representerar ett logopediskt område, närmare bestämt introduktion till logopedi som ämnet och profession, utvecklingsrelaterade och förvärvade språk- och talstörningar, röststörningar och ät- och sväljstörningar. Varje del är uppbyggd på liknande sätt med en inledande teoretisk genomgång och avslutas med ett kapitel om bedömning och ett om intervention. Däremellan finns kapitel som beskriver områdets olika logopediska tillstånd och andra relaterade aspekter. Innehållet är presenterat på ett systematiskt sätt; från särskild terminologi, förklaringsmodeller, anatomi och fysiologi till bedömning med perceptuella och instrumentella metoder samt skattningsskalor. På så sätt täcks det omfattande innehållet på ett konsekvent sätt genom hela boken och den tydliga strukturen gör att det är lätt att hitta det man söker. Medaljens baksida med en samlad lärobok som avser att täcka ett stort fält kan vara att vissa specialiserade områden inte får eget utrymme eller blir översiktligt beskrivna. Det kan gälla även för denna lärobok där till exempel talflyttstörningar beskrivs uppdelat på flera rubriker i olika kapitel.

Boken är skriven med ett klart och tydligt språk, vilket gör den lättläst även för den som inte är expert inom området. Komplexa begrepp förklaras enkelt utan att den vetenskapliga noggrannheten går förlorad. Förklaringar av termer som kan vara

okända för nybörjaren förklaras i parenteser. För den som söker fördjupad information finns referenser till vidare läsning.

En av bokens största styrkor är hur väl den kopplar teorin till praktik, vilket gör den särskilt användbar för studenter under sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU). Vikten av tvärprofessionellt arbete och teamarbete är centrala i flera kapitel. Boken ger vägledning i att genomföra bedömningar och formulera behandlingsplaner samt en förståelse för hur man kommunicerar och samarbetar med anhöriga och andra yrkespersoner.

Min personliga favorit är de digitala resurserna som följer med boken. Med enkla hänvisningar i texten kan läsaren få tillgång till extramaterial, det är både fallbeskrivningar och olika ämnesrelaterade översikter. Det kan till exempel vara listor på utfallsmått, instrument för bedömning, muskelgrupper, hjälpmedel, AKK-sätt med mera. Man kan också bli hänvisad till undervisningsfilmer till exempel av stämbanden vid olika typer av röst användning. Här kan studenter eller andra intresserade av logopedi verkligen få en djupare förståelse för det som skrivs om i boken. Med fallbeskrivningarna och filmexemplen kan man se om man har förstått texten och skapa sig en visuell referens. För den som undervisar eller planerar undervisning finns en gemensam referensram att utgå ifrån och en möjlighet att skapa uppgifter som kompletterar undervisningen.

Sammanfattningsvis är *Grundbok i logopedi* en utmärkt resurs för den som vill ha en solid förståelse för logopedi som ämnesområde. Boken är välskriven och informativ, med en bra balans mellan teori och praktik. Den är särskilt användbar för studenter och nybörjare, men även erfarna yrkesverksamma kan ha nytta av dess systematiska genomgång av olika logopediska problemställningar. För den som söker en helhetssyn på logopedi är detta en bok att rekommendera.

Marion Lieberman